

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

**«Актуальні напрямки та проблематика
у технологіях вирощування продукції
рослинництва»**

м. Полтава

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» (25 квітня 2023 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2023. 105 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науково-дослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9, від 24 квітня 2023 року

ЗМІСТ

Тригуб О. В., Куценко О. М., Ляшенко В. В., Литовко Р. О. Оцінка впливу погодно-кліматичних факторів на рівень урожайності сортового матеріалу гречки	5
Бараболя О.В. Формування урожайності та якості зерна пшениці озимої залежно від попередників	9
Філоненко С.В., Лисак В.М., Дембіцький І.В., Дейнека В.В. Новації та «класика» боротьби із бур'янами в посівах буряків цукрових – що краще?	12
Єгоров Д.К., Єгорова Н.Ю, Капустян М.В., Бордун М.Д. Особливості трансферу селекційно-рослинницьких інновацій на регіональному рівні	16
Гангур В.В., Філоненко С.В., Філоненко В.С., Олійник О.С. Особливості формування продуктивності буряків цукрових за різних способів основного обробітку ґрунту	20
Фурманець М. Г., Фурманець Ю. С., Фурманець І. Ю. Урожайність сої за різних систем обробітку ґрунту в сівоzmіні західного лісостепу	24
Марініч Л.Г., Радіонов В.А., Климась Е.І. Багаторічні трави у боротьбі з ерозією ґрунту	26
Філоненко С.В., Райда В.В., Філоненко Л.М. Полив'яний Д.В., Порох-Дембіцька А.І. Екологізація системи живлення буряків цукрових за сучасних агротехнологій	28
Філоненко С.В., Шевченко В.В., Охріменко В.О. Продуктивний потенціал соняшнику за позакореневого внесення мікроелементів	32
Коновалов Д. В. Урожайність насіння пшениці озимої залежно від елементів технології вирощування	35
Панченко К. В., Бараболя О.В. Технологія переробки обліпихи	38
Панченко К. В., Бараболя О. В. Використання сучасних технологій у вирощуванні картоплі	40
Антонець М.О., Антонець О.А. Особливості викладання навчальної дисципліни «технологія вирощування і зберігання картоплі»	43
Ласло О. О., Вербицький Я. В. Особливості впливу основного обробітку ґрунту на продуктивність та фітосанітарний стан посівів соняшника	45
Ласло О. О., Шерешило Б. О. Ефективність ґрунтових гербіцидів у посівах соняшника	48
Глибокий О.М., Попов С.І. Фотосинтетична та зернова продуктивність гороху залежно від норми висіву та фону живлення в східному лісостепу	52
Літвішко А. Н., Бурак І. М., Шубала Г. Шляхи створення вихідного матеріалу конюшини лучної для підвищення продуктивності і якості корму	55
Міленко О. Г., Сідаш А. А., Міленко Є. Г. Вплив елементів технології вирощування сої на забур'яненість поля	59
Staniak M. Changes in yields and nutritive value of white clover (<i>trifolium repens</i> L.) And festulolium (<i>festulolium braunii</i> (k. Richt) a. Camus) under drought stress	62

Stępień-Warda A., Książak J. Development of the root system of corn (<i>zea mays</i> l.) In various cultivation systems	63
Bojarszczuk J. Wpływ sposobu przygotowania roli do siewu kukurydzy na aktywność respiracyjną gleby	65
Тараріко Ю.О., Сорока Ю.В., Сайдак Р.В., Митя Т.В., Вітвіцький С.В. Перспективні системи аграрного виробництва в полтавській області	69
Шакалій С. М., Мусієнко Н. О. Вплив погодно-кліматичних умов на врожайність гречки	73
Шакалій С. М., Білай М. К. Технологія виробництва крупи гороху коленого нешліфованого	75
Шакалій С. М., Дорошенко Є. С. Формування врожаю соняшнику залежно від бджолозапилення	79
Тоцький В. М., Глущенко Л. Д. Урожайність та якість зерна пшениці озимої залежно від погодних умов та сортового складу	81
Марініч Л.Г., Бодня Д.Д., Гусак О.С. Грояв ознак насінневої продуктивності у перспективних зразків стоколосу безостого	85
Єремко Л.С., Коротич В.В. Вплив мінеральних добрив та стимулятора росту рослин на основі гумінових кислот на урожайність сої (<i>glycine max</i> l. merri.)	88
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А. Вплив гербіцидів на забур'яненість посівів соняшнику	91
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А. Вплив гербіцидів на формування продуктивності посівів соняшнику.	93
Гангур В. В., Лень О. І. Ефективність позакореневого підживлення посівів пшениці озимої мікродобривом Басфоліар 36 Екстра.	96
Кнігніцька Л.П., Куничак Г.І. Особливості онтогенезу гісопу в умовах Прикарпаття	99
Мікуліна О.О., Бараболя О.В. Сучасні технічні процеси переробки зерна на борошно та крупи в Україні	103

листопада 2021 року, м. Полтава). ПДАУ, 2021. С. 24–27.

5. Гангур В. В., Савлюк А. К. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від густоти стояння рослин. *Актуальні питання та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали на IX науково-практичній інтернет-конференції (27 листопада 2020 року, м. Полтава,). Полтава, 2020. С. 50–52.

6. Гангур В. В., Браженко І. П. Особливості забур'яненості посівів і ґрунту в сівозмінах з короткою ротацією. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2005. № 2. С. 40–42.

7. Гангур В.В., Ленъ О.І., Сокирко П.Г. Забур'яненість та вологозабезпеченість посівів ячменю ярого залежно від способів обробітку ґрунту. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2011. № 4. С. 32–35.

8. Ігнатюк І.Д., Філоненко С.В. Ефективність хімічного методу боротьби з бур'янами у посівах цукрових буряків. Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, м. Полтава, 16-17 квіт. 2020 р. Том II. Полтава: ПДАА, 2020. С. 103–105.

9. Кочерга А. А., Бутяга Я. В. Вплив строків сівби на урожайність соняшнику. *Інноваційні аспекти технологій вирощування, зберігання і переробки продукції рослинництва*: зб. тез III наук.-практ. інтернетконф. 21–22 квіт. 2015 р. ПДАА. Полтава. 2015. С. 52–56.

10. Танчик С. П Біологічні передумови застосування інтегрованої системи захисту посівів кукурудзи від бур'янів. *Вісник аграрної науки*. 1995. № 2. С. 15–19.

11. Шевченко М.В. Ефективність способів обробітку ґрунту і гербіцидів при вирощуванні соняшника. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2004. Випуск 2. частина 1 С. 96–101.

УДК 633.854.78

ВПЛИВ ГЕРБІЦИДІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПОСІВІВ СОНЯШНИКУ

Гангур В. В., доктор с.-г. наук, ст. н. с., завідувач кафедри рослинництва
e-mail: volodymyr.hanhur@pdaa.edu.ua

Космінський О.О., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Поляков І.А., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. Дослідженнями проведеними в умовах зони Лівобережного Лісостепу України встановлено, що використання гербіцидів в системі захисту посівів соняшнику від сегетальної рослинності є ефективним технологічним прийомом, за допомогою якого створюються більш комфортні умови для росту, розвитку, формування урожайності насіння культури.

Актуальність теми. У числі сільськогосподарських культур, які вирощуються в Україні, важливе місце належить соняшнику, насіння якого є основою сировиною для виробництва рослинної олії. Статистичні дані свідчать, що впродовж останнього десятиріччя як площа посіву, так і рівень продуктивності та валове виробництво насіння культури мають позитивну динаміку щодо їх збільшення в Україні. Це є підсумком постійного покращення гібридного складу, впровадження інноваційних технологічних заходів вирощування, зокрема й в системі захисту посівів від бур'янів [1–6].

Шкідливість бур'янів загальновідома. Зволікання із заходами регулювання їх шкідливості призводить до втрат урожаю культур від 40 до 100 %, залежно від видового складу і чисельності бур'янів, а також конкурентоспроможності посіву.

Бур'яни завдають значної шкоди сільськогосподарським культурам. Вони є основними конкурентами культурних рослин за фактори життя, зокрема вологу, елементи живлення, світло, а також є проміжними господарями шкідників та збудників хвороб [7, 9]. За даними польових спостережень за навіть незначної забур'яненості посівів соняшника (6–10 бур'янів на м²) недобір врожаю насіння становив 0,2–0,5 т/га [8].

Тому, удосконалення системи контролювання забур'яненості посівів соняшника шляхом тестування більш сучасних препаратів є актуальним.

Мета роботи – з'ясувати вплив різних препаратів гербіцидної дії на формування елементів структури та врожайність соняшнику.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводили впродовж 2021–2022 рр., в умовах короткострокового польового досліду на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції імені М.І. Вавилова. До схеми польового експерименту було включено шість варіантів застосування гербіцидів у посівах соняшнику.

Посівна площа експериментальної ділянки становила 112,0 м², а облікової – 56,0 м². Повторність досліду триразова. Спосіб сівби широкорядний із шириною міжрядь 0,7 м. Сівбу соняшника проводили за стабільного прогрівання ґрунту на глибині загортання насіння до 7–8 градусів, із густотою стояння рослин 50 тис. шт./га.

Результати досліджень.

На підставі одержаних нами результатів досліджень було виявлено, що гербіциди, які вивчалися в досліді, по різному впливали на біометричні параметри рослин соняшника. Так, фітотоксична дія застосування різних доз гербіциду із діючою речовиною імазапир (250 г/л), негативно позначилася на висоті рослин в незначній мірі, а обприскування препаратами на основі діючих речовин імазапир (250 г/л), трибенурон-метил (750 г/л) і імазамокс (33 г/л) + імазапир (15 г/л) призвело до пригнічення посівів культури і зниження значень як лінійних розмірів рослини, так і діаметра кошика. На нашу думку, більш жорстку дію препаратів підсилювала підвищена температура повітря в період їх застосування на посівах культури.

Відмінності в біометричних параметрах рослин соняшника за варіантами досліду позначилися і на рівні продуктивності культури. Так, при застосуванні різних доз гербіциду із діючою речовиною імазапір (250 г/л), урожайність соняшника становила 3,40–3,47 т/га, а за використання препарату із активними речовинами імазамокс (33 г/л) + імазапір (15 г/л) – була нижчою на 0,14–0,21 т/га або 4,1–6,1 %. Сумісне застосування препаратів із діючими речовинами імазапір (250 г/л) і трибенурон-метил (750 г/л) теж мало негативний вплив на урожайність соняшника, вона становила 2,45 т/га.

Слід відзначити, що вцілому застосування гербіцидів позитивно впливало на формування врожайності соняшника, порівняно із варіантом без хімічного контролювання їх чисельності. Так, за рахунок зменшення забур'яненості посівів внаслідок застосування гербіцидів, урожайність соняшнику збільшилася на 0,12–0,39 т/га або 3,9–12,7 %, порівняно з контролем. Виключенням був варіант досліду, де використовували бакову суміш препаратів із діючими речовинами імазапір (250 г/л) і трибенурон-метил (750 г/л).

Висновок. Спираючись на результати досліджень констатуємо, що використання гербіцидів в системі захисту посівів соняшнику від небажаної рослинності є ефективним заходом, який забезпечує покращення умов для формування елементів продуктивності посівів та урожайності насіння культури.

Бібліографічний список

1. Гангур В. В., Єремко Л. С., Кочерга А. А. Ефективність біостимуляторів за умови передпосівної обробки насіння соняшнику. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 2. С. 36–42.
2. Гангур В. В., Космінський О. О., Міщенко О. В. Вплив мінеральних добрив на вміст поживних речовин у ґрунті та урожайність гібридів соняшнику різних груп стиглості. *Вісник ПДАА*. 2021. № 1. С. 116–121. doi: 10.31210/visnyk2021.01.13
3. Гангур В. В., Космінський О.О., Клімов С. С. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від строків сівби. *Актуальні питання та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали на IX науково-практичній інтернет-конференції (27 листопада 2020 року, м. Полтава,). Полтава, 2020. С. 47–50.
4. Гангур В. В., Космінський О.О., Оплачко Д. В. Формування насіннєвої продуктивності соняшнику залежно від доз мінеральних добрив. *Актуальні напрямки та проблеми у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали XI науково-практичної інтернет-конференції (25 листопада 2021 року, м. Полтава). ПДАУ, 2021. С. 17–20.
5. Гангур В. В., Поляков І.А., Яковина В. С. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від системи удобрення. *Актуальні напрямки та проблеми у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали XI науково-практичної інтернет-конференції (25 листопада 2021 року, м. Полтава). ПДАУ, 2021. С. 24–27.
6. Гангур В. В., Савлюк А. К. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від густоти стояння рослин.

Актуальні питання та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали на IX науково-практичній інтернет-конференції (27 листопада 2020 року, м. Полтава,). Полтава, 2020. С. 50–52.

7. Ігнатюк І.Д., Філоненко С.В. Ефективність хімічного методу боротьби з бур'янами у посівах цукрових буряків. Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, м. Полтава, 16-17 квіт. 2020 р. Том II. Полтава: ПДАА, 2020. С. 103-105.

8. Мостіпан М. І. Рослинництво. Лабораторний практикум. Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2015. 317 с.

9. Шакалій С. М., Лаврик В.В. Вплив гербіцидів на формування урожайності гібридів соняшника. *Наукові основи сучасних агротехнологій: матеріали VI наук.-практ. інтер-нет-конф.* ПДАА, 25-26 квітня 2018 р. Полтава, 2018. С. 86-89.

УДК 632.51:633.11

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ПОСІВІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ МІКРОДОБРІВОМ БАСФОЛІАР 36 ЕКСТРА

Гангур В. В., доктор с.-г. наук, ст. н. с., завідувач кафедри рослинництва
e-mail: volodymyr.hanhur@pdaa.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Лень О. І., кандидат с.-г. наук, завідувач відділу наукових досліджень з питань землеробства та кормовиробництва

Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція ім. М.І. Вавилова

Анотація. *За результатами досліджень встановлено, що використання мікродобрива Басфоліар 36 Екстра у нормі 4 л/га для позакореневого підживлення посівів пшениці озимої у різні фази росту і розвитку забезпечує підвищення урожайності культури на 0,47–0,62 т/га або 10,9–14,4 %.*

Актуальність теми. Як і в попередні роки, так і на перспективу ключовим завданням агропромислового комплексу України є збільшення обсягів виробництва високоякісного зерна. Серед сільськогосподарських культур, що вирощуються в Україні, ключова позиція належить пшениці озимій, яка у структурі посівних площ зернових культур займає біля 45 % та забезпечує понад 50 % валових зборів продовольчого зерна [2, 3].

Експериментальні дані останніх років свідчать, що гарантією одержання стабільної і високої урожайності якісного зерна є саме достатнє та збалансоване мінеральне живлення рослин. Загальновідомо, що в живленні рослин, формуванні врожаю та його якості, поряд із основними макроелементами,